

Onderwijs over genres en tekststructuren: suggesties voor een doorlopende leerlijn

Jacqueline Evers-Vermeul (j.evers@uu.nl) & José van der Hoeven (j.vanderhoeven@cedgroep.nl)

Genres: teksten in soorten en maten

Genre = tekstsoort met een specifieke stijl en structuur en een specifiek communicatief doel

Centrale vraag

Hoe moet een doorlopende PO-leeslijn eruit zien om ervoor te zorgen dat leerlingen allerlei teksten beter leren lezen en zelf ook betere schrijvers van verschillende tekstsoorten worden?

Onderwijs over tekststructuur en genres helpt!

- Onderwijs over de 'grammatica' van verhalen leidt tot:
- beter begrip van verhalen (Baumann & Bergeron 1993; Fitzgerald & Spiegel 1983)
 - betere recall van verhalen (Ryan & Short 1984)
 - betere antwoorden op vragen over verhaalkenmerken (personages, plaats, tijd, doelen, thema's; Dimino e.a. 1990)
 - betere herkenning van episodes (Calfee & Patrick 1995)
 - een begrippenapparaat om te praten over begrip en compositie van verhalen (Dymock 2007)

- Onderwijs over de structuur van informatieve teksten leidt tot:
- hogere taalvaardigheid (Broer e.a., 2001; Meyer & Ray, 2011)
 - betere differentiatie tussen veelgebruikte structuren
 - een meer coherente, beter georganiseerde werkwijze bij het identificeren van belangrijke informatie (Armbruster & Armstrong, 1993)
 - beter tekstbegrip als leerlingen gebruik maken van signaalwoorden (Van Silfhout e.a. 2015)
 - betere kwaliteit van schrijfproducten (Kirkpatrick & Klein 2009)

Wat leren PO-leerlingen nu over genres en tekststructuur?

Analyse van vijf methodes begrijpend lezen: *ABCDE*, *Grip op Lezen*, *Lezen in Beeld*, *Lezen = Weten* en *Tekst Verwerken*

Veel ingrediënten voor tekststructuur- en genreonderwijs zijn er al. Zo moeten kinderen vaak vragen beantwoorden over:

- tekstsoorten, met name verhalen, informatieve teksten en nieuwsberichten
- titels en tussenkopjes
- de driedeling inleiding – kern – slot
- de hoofdgedachte
- alinea's en kernzinnen
- het verschil tussen feiten en meningen
- signaalwoorden en relaties tussen zinnen.

Er kan veel meer!

- meer kennisoverdracht (theorie blijft nu vaak impliciet)
- meer variatie in tekstsoorten
- preciezere invulling van de inhoud van de 'kern' van teksten
- meer geleidelijke overdracht van verantwoordelijkheid langs de route expliciete instructie – modellering – begeleid oefenen – zelfstandig toepassen (vgl. Fisher & Frey 2008)
- meer toepassing bij de zaakvakken.

Doel genreonderwijs

PO-leeslijn bereidt kinderen voor op de tekstsoorten die ze tegenkomen in hun dagelijks leven en in het primair en voortgezet onderwijs.

Herkennen van verhaalaspecten (vgl. Van der Pol 2010)

Vergelijken en contrasteren van verhalende en eenvoudige zakelijke teksten

Aanleren van leesstrategieën, inclusief het herkennen van enkele basale tekststructuren

Zoeken, selecteren en integreren van informatie uit langere en/of meerdere (digitale) teksten

